

АНАЛІЗ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ У КРАЇНАХ-ЧЛЕНАХ ЄС

© 2016 КОЗИРЄВА О. В.

УДК 332.1: 339.923

Козирєва О. В.

Аналіз диференціації соціально-економічного розвитку регіонів у країнах-членах ЄС

Статтю присвячено дослідженню проблеми диференціації соціально-економічного розвитку регіонів у країнах-членах ЄС. Досліджуваними країнами було відібрано: Німеччину, Іспанію, Францію, Італію, Польщу та Великобританію. Для порівняння соціально-економічного рівня розвитку регіонів країн-членів ЄС використано показник ВВП на одну особу і коефіцієнт безробіття. Використовуючи матричний підхід до визначення проблемності регіонів країни у площині їх соціально-економічного розвитку, здійснено розрахунки за регіонами обраних країн порівняно зі значенням відповідних показників матриці до середнього по ЄС і до середнього у досліджуваній країні. На базі використання теорії «центр-периферія» і групування регіонів країн-членів ЄС за рівнями доведено, що більшого рівня ВВП на одну особу в масштабі ЄС досягають країни-члени ЄС, які мають більш економічно розвинутий центр із відповідним ядром (або кількістю регіонів).

Ключові слова: регіон, диференціація, соціально-економічний розвиток, країни-члени ЄС/

Рис.: 14. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 12.

Козирєва Олена Вадимівна – кандидат економічних наук, доцент, здобувач, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пл. Свободи, 5, Держпром, 7 під'їзд, 8 поверх, Харків, 61022, Україна)

УДК 332.1: 339.923

UDC 332.1: 339.923

Козырева Е. В. Анализ дифференциации социально-экономического развития регионов в странах-членах ЕС

Статья посвящена исследованию проблемы дифференциации социально-экономического развития регионов в странах-членах ЕС. В качестве исследуемых стран были отобраны: Германия, Испания, Франция, Италия, Польша и Великобритания. Для сравнения социально-экономического уровня развития регионов стран-членов ЕС использованы показатель ВВП на душу населения и коэффициент безработицы. С помощью матричного подхода к определению проблемности регионов страны в плоскости их социально-экономического развития проведены соответствующие расчеты по регионам выбранных стран и сопоставлены со значениями соответствующих показателей матрицы к среднему по ЕС и к среднему в исследуемой стране. На базе использования теории «центр-периферия» и группировки регионов стран-членов ЕС по уровням доказано, что большего уровня ВВП на душу населения в масштабе ЕС достигают страны-члены ЕС, которые имеют более экономически развитый центр с соответствующим ядром (или количеством регионов).

Ключевые слова: регион, дифференциация, социально-экономическое развитие, страны-члены ЕС/

Рис.: 14. **Табл.:** 3. **Библ.:** 12.

Козырева Елена Вадимовна – кандидат экономических наук, доцент, соискатель, Научно-исследовательский центр индустриальных проблем развития НАН Украины (пл. Свободы, 5, Госпром, 7 подъезд, 8 эт., Харьков, 61022, Украина)

Kosyrieva O. V. Analyzing the Differentiation of Socio-Economic Development of Regions in EU Member States

The article investigates problems of differentiation of regional socio-economic development in EU Member States. As the countries studied there were chosen: Germany, Spain, France, Italy, Poland and the United Kingdom. To compare the socio-economic level of development of regions in the EU Member States the indicators of GDP per capita and unemployment rate were used. With the help of the matrix approach to identifying problems of the countries' regions in the context of their socio-economic development, there were carried out corresponding calculations by regions of the chosen countries and compared with the values of the relevant indicators of the matrix to the average for the EU and the country studied. On the basis of using the theory of "center-periphery" and grouping the regions in EU Member States by levels, it is proved that a greater level of GDP per capita on the EU scale is achieved by the EU Member States, which have more economically developed center with an appropriate kernel (or the number of regions).

Keywords: region, differentiation, socio-economic development, EU Member States.

Fig.: 14. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 12.

Kosyrieva Olena V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Applicant, Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (8 floor, 7 entrance, Derzhprom, 5 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

Вступ. Сучасні процеси соціально-економічного розвитку, як у країнах світу, так і їх окремих регіонах, відрізняються складністю та динамічністю. У країнах-членах ЄС, так як і в Україні, вони носять різнонаправлений характер та потребують детального аналізу з метою визначення чинників нерівномірності їх розвитку.

Вивченню та аналізу різних аспектів нерівномірності соціально-економічного розвитку країн і їх регіонів присвячено цілий ряд наукових публікацій як вітчизняних, так

і закордонних учених, серед яких варто зазначити роботи Н. Барановського, А. Вдовічена, О. Геймана, М. Кизима, А. Климова, Т. Мощицької, І. Орлик, О. Раєвневої, М. Толчинської, Я. Шевчука та ін. [1–11]. Аналіз публікацій вищезгаданих та інших науковців дозволив визначити, що окремі питання зазначеної проблематики залишилися поза увагою учених та потребують подальших досліджень, у тому числі оцінка й аналіз причин нерівномірності розвитку регіонів у країнах світу та їх співставлен-

ня із тенденціями й особливостями розвитку регіонів України.

Мета статті – аналіз диференціації соціально-економічного розвитку регіонів у країнах-членах ЄС.

Виклад основних результатів дослідження. Задля досягнення поставленої мети було відібрано для дослідження такі країни: Німеччина, Іспанія, Франція, Італія, Польща та Великобританія (табл. 1).

Як видно з табл. 1, наведені вище країни-члени ЄС за площею території, чисельністю населення і кількістю адміністративно-територіальних одиниць (АТО) 2-го рівня

(NUTS-2), згідно з класифікацією ЄС, є найбільш порівняними з Україною.

Для порівняння соціально-економічного рівня розвитку регіонів країн-членів ЄС використано показник ВВП на одну особу та коефіцієнт безробіття. Ці два показники найбільш повно наведені у статистиці ЄС і є найбільш інтегрованими критеріями економічного та соціального розвитку регіонів.

На рис. 1 наведено розподіл досліджуваних країн-членів ЄС за показником ВВП на одну особу.

Таблиця 1

Масштабна характеристика регіонів деяких країн-членів ЄС

Країна	Площа території		Чисельність населення		NUTS-2	
	кв. км	ранг	тис. осіб	ранг	кількість	ранг
Німеччина	357137,2	3	81843,7	1	38	1
Іспанія	505990,7	2	46818,2	5	19	5
Франція	632833,6	1	65297,0	2	26	3
Італія	301336,0	5	59394,2	4	21	4
Польща	312679,0	4	38538,4	6	16	6
Великобританія	248527,8	6	63256,1	3	37	2
Усього 6 країн ЄС	2358504,3	–	355147,6	–	157	–
ЄС-27	4406051,4	–	501822,4	–	271	–
Питома вага, %	53,5	–	70,8	–	57,9	–
Довідково: Україна	603549,0	(2)	45426,2	(6)	27	(3)

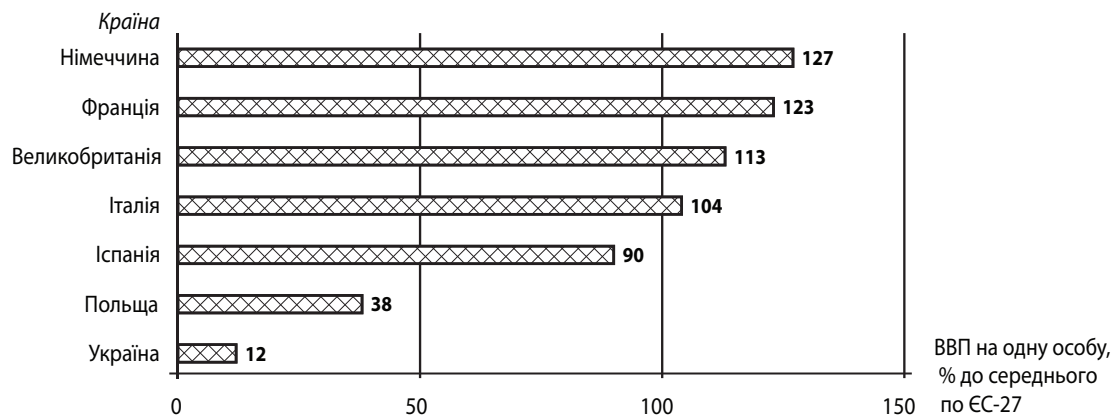

Рис. 1. Діаграма розподілу деяких країн-членів ЄС за ВВП на одну особу в 2013 р.

Як видно з рис. 1, досліджувані країни-члени ЄС суттєво різняться за показником ВВП на одну особу, який характеризує рівень економічного розвитку країни (зазначимо, що Україна в свою чергу суттєво поступається за цим показником досліджуваним країнам-членам ЄС).

Аналогічну ситуацію можна спостерігати за коефіцієнтом безробіття, який характеризує рівень соціального розвитку країни. На рис. 2 наведено розподіл досліджуваних країн-членів ЄС за коефіцієнтом безробіття.

Як видно з рис. 2, досліджувані країни-члени ЄС суттєво різняться за коефіцієнтом безробіття (зазначимо,

що Україна за цим показником поступається тільки Німеччині).

Проаналізуємо, як різняться регіони досліджуваних країн-членів ЄС за показником ВВП на одну особу.

Німеччина за класифікацією ЄС поділяється на 38 регіонів рівня NUTS-2. Використовуючи матричний підхід до визначення проблемності регіонів країни у площині їх соціально-економічного розвитку, здійснено розрахунки за регіонами Німеччини за 2012 р. порівняно зі значенням відповідних показників матриці до середнього по ЄС і до середнього у досліджуваній країні.

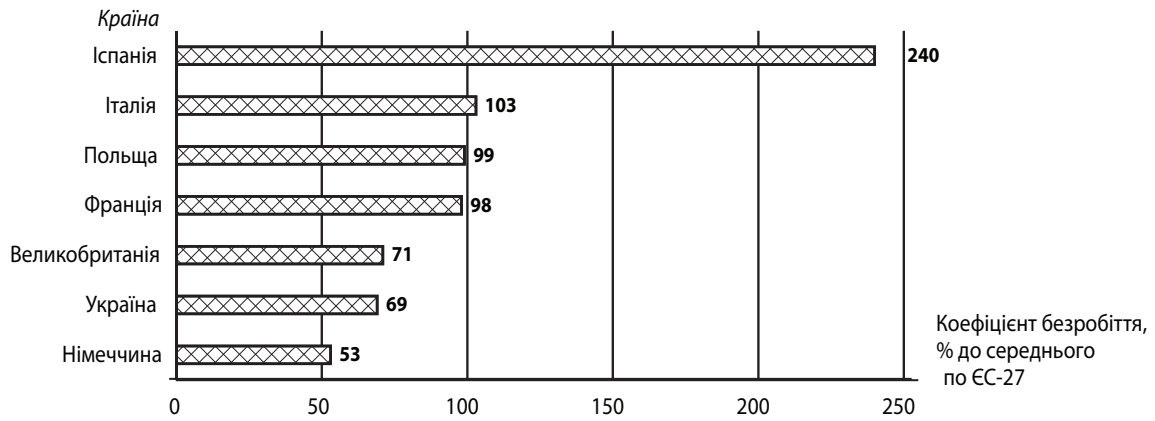

Рис. 2. Діаграма розподілу деяких країн-членів ЄС за коефіцієнтом безробіття в 2013 р.

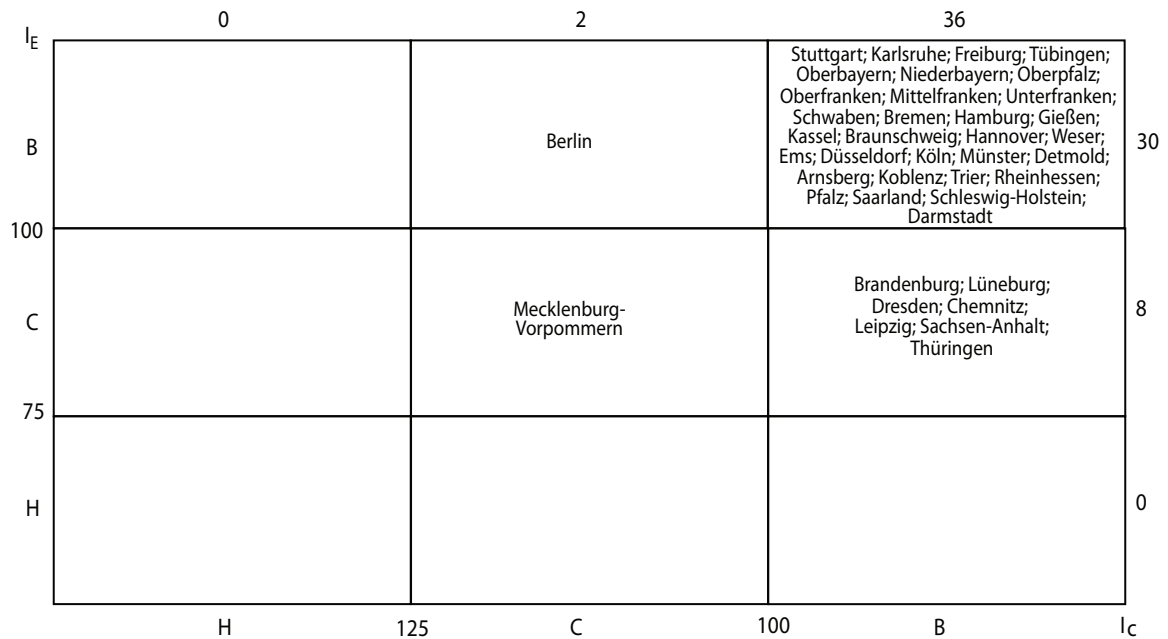

Рис. 3. Розподіл регіонів Німеччини в 2012 р. за проблемністю соціально-економічного розвитку в масштабах ЄС

На рис. 3 наведено розподіл регіонів Німеччини у 2012 р. за показниками ВВП на одну особу (I_e) та коефіцієнтом безробіття (I_c) до середнього по ЄС.

Як видно з рис. 3, найбільша кількість – 29 регіонів країни з 38 (76,3 %) є соціально і економічно безпроблемними; 7 регіонів (18,4 %) – соціально безпроблемними, але середньої економічної проблемності; 1 регіон (2,6 %) – середньої соціальної проблемності, але економічно безпроблемним і 1 регіон (2,6 %) – середньої соціальної і економічної проблемності.

Розподіл регіонів Німеччини у 2012 р. за наведеними вище показниками до середнього значення по країні має такий вигляд (рис. 4).

Як видно з рис. 4, найбільша кількість – по 12 регіонів (31,6 %) з 38 увійшли у дві групи – соціально і економічно безпроблемні та соціально безпроблемні, але середньої економічної проблемності; 3 регіони (7,9 %) – середньої соціальної проблемності, але економічно безпроблемні; 2 регіони (5,3 %) – середньої соціальної і економічної проблемності; 1 регіон (2,6 %) – соціально безпроблемний, але

високої економічної проблемності; 3 регіони – високої соціальної і середньої економічної проблемності; 5 регіонів (13,2 %) – високої соціальної і економічної проблемності.

Іспанія за класифікацією ЄС поділяється на 19 регіонів рівня NUTS-2.

Згідно з матричним підходом здійснено ідентифікацію проблемності соціально-економічного розвитку регіонів Іспанії в 2012 р. до середнього по ЄС (рис. 5).

Як видно з рис. 5, найбільша кількість – 10 регіонів країни з 19 (52,6 %) є високої соціальної проблемності і середньої економічної проблемності; 6 регіонів (37,5 %) – високої соціальної проблемності, але економічно безпроблемними.

Розподіл регіонів Іспанії у 2012 р. за оцінюваними показниками до середнього значення по країні має такий вигляд (рис. 6).

Як видно з рис. 6, найбільша кількість – 7 регіонів з 19 (36,8 %) є соціально і економічно безпроблемними; по 4 регіони (21,1 %) 2 групи – соціально безпроблемні, але середньої економічної проблемності і середньої соціальної

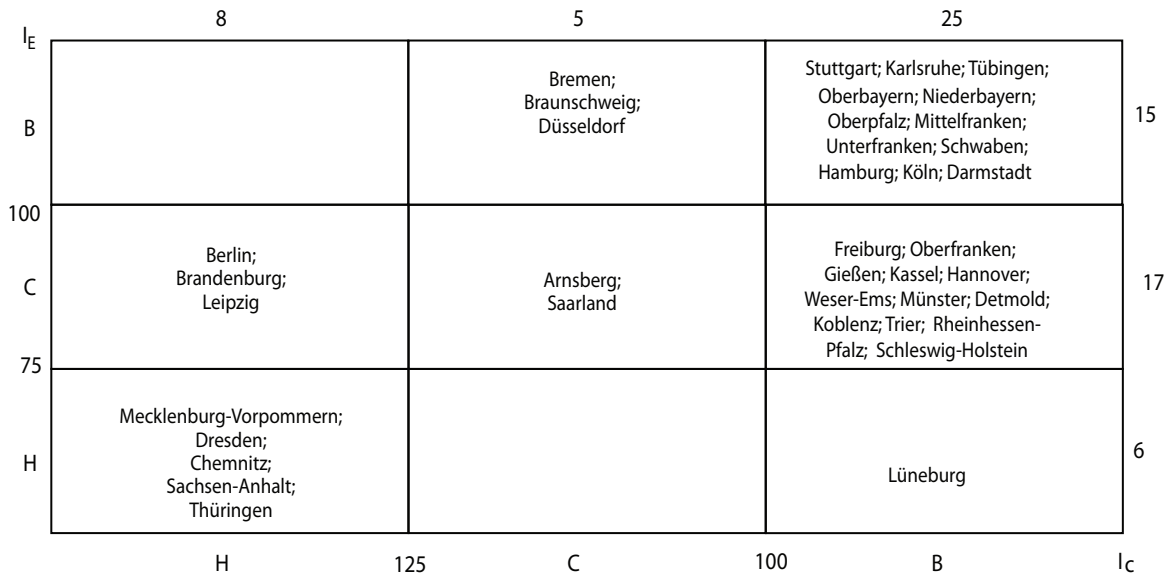

Рис. 4. Розподіл регіонів Німеччини в 2012 р. за проблемністю їх соціально-економічного розвитку в масштабах країни

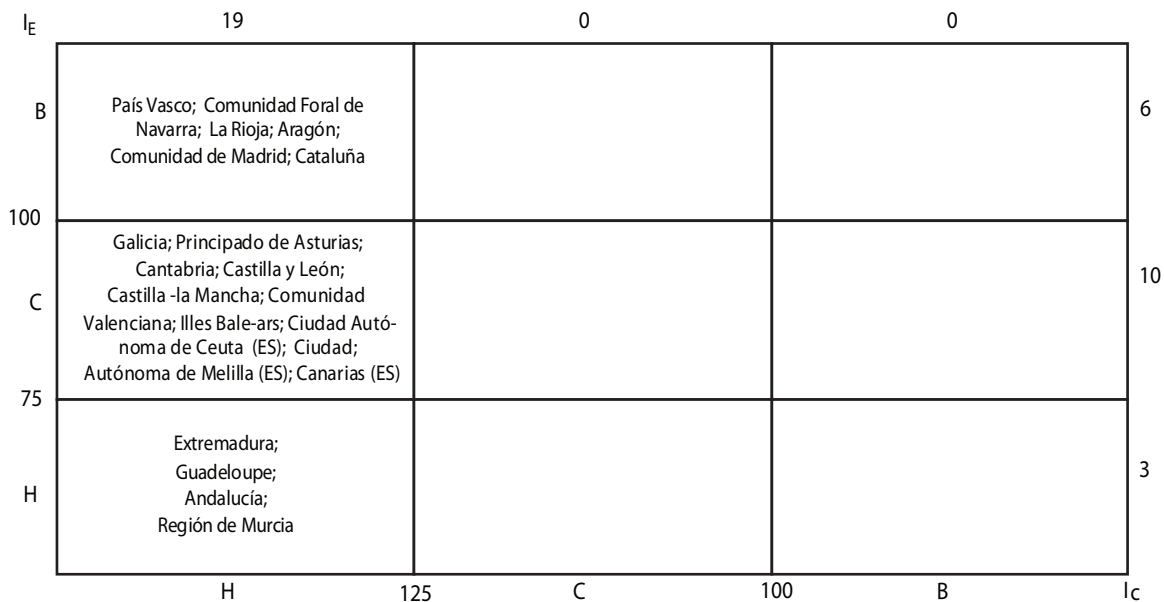

Рис. 5. Розподіл регіонів Іспанії в 2012 р. за проблемністю їх соціально-економічного розвитку в масштабах ЄС

і економічної проблемності; 3 регіони (15,8 %) – високої соціальної і середньої економічної проблемності; 1 регіон (5,3 %) – високої соціальної та економічної проблемності.

Великобританія поділяється на 37 регіонів рівня NUTS-2.

Ідентифікацію проблемності соціально-економічного розвитку її регіонів Великобританії в 2012 р. до середнього по ЄС за допомогою матричного підходу наведено на рис. 7.

Як видно з рис. 7, найбільша кількість – 23 регіони із 37 (59,5 %) є соціально безпроблемними, але середньої економічної проблемності; 10 регіонів (27,0 %) – соціально й економічно безпроблемними; 3 регіони (8,1 %) – середньої і економічної проблемності; 2 регіони (5,4 %) – соціально безпроблемними, але високої економічної проблемності.

Розподіл регіонів Великобританії у 2012 р. за оцінюваними показниками до середнього значення по країні має такий вигляд (рис. 8).

Як видно з рис. 8, найбільша кількість – 10 регіонів із 37 (27,0 %) є соціально безпроблемними, але середньої економічної проблемності; по 6 регіонів (16,2 %) 3 групи – соціально й економічно безпроблемними; середньої соціальної і економічної проблемності і високої соціальної і середньої економічної проблемності; по 3 регіони (8,1 %) 2 групи – середньої соціальної та високої економічної проблемності, високої соціальної і економічної проблемності; 2 регіони (5,4 %) – соціально безпроблемні, але високої економічної проблемності; 1 регіон (2,7 %) – середньої соціальної проблемності, але економічно безпроблемний.

Франція поділяється на 26 регіонів рівня NUTS-2.

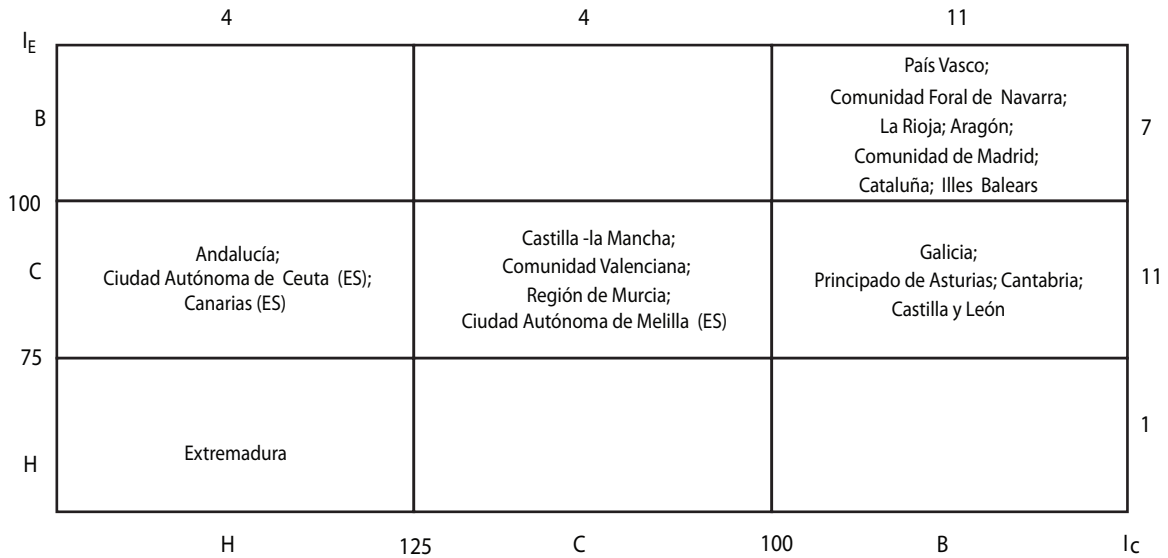

Рис. 6. Розподіл регіонів Іспанії в 2012 р. за проблемністю їх соціально-економічного розвитку в масштабах країни

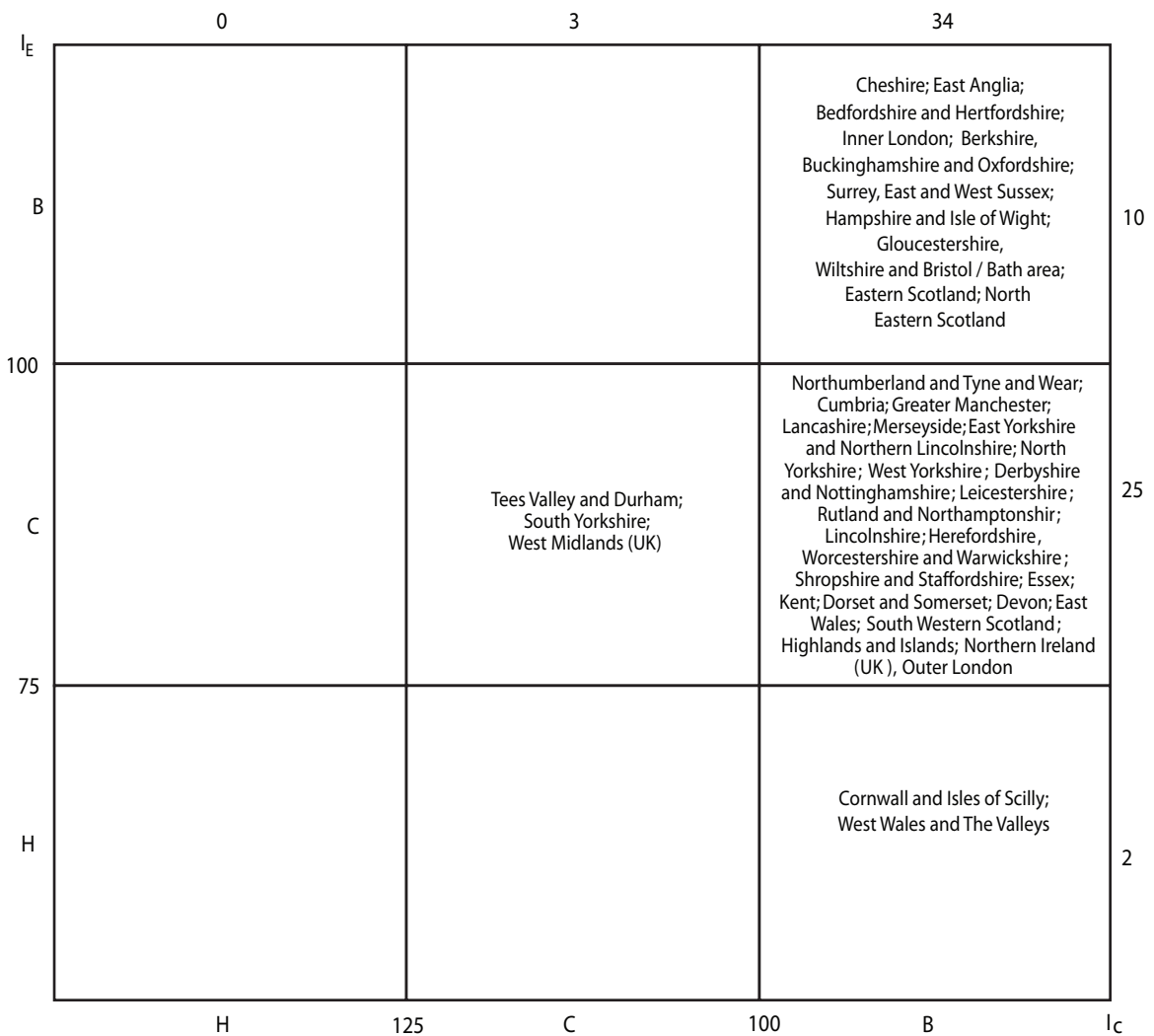

Рис. 7. Розподіл регіонів Великобританії в 2012 р. за проблемністю їх соціально-економічного розвитку в масштабах ЄС

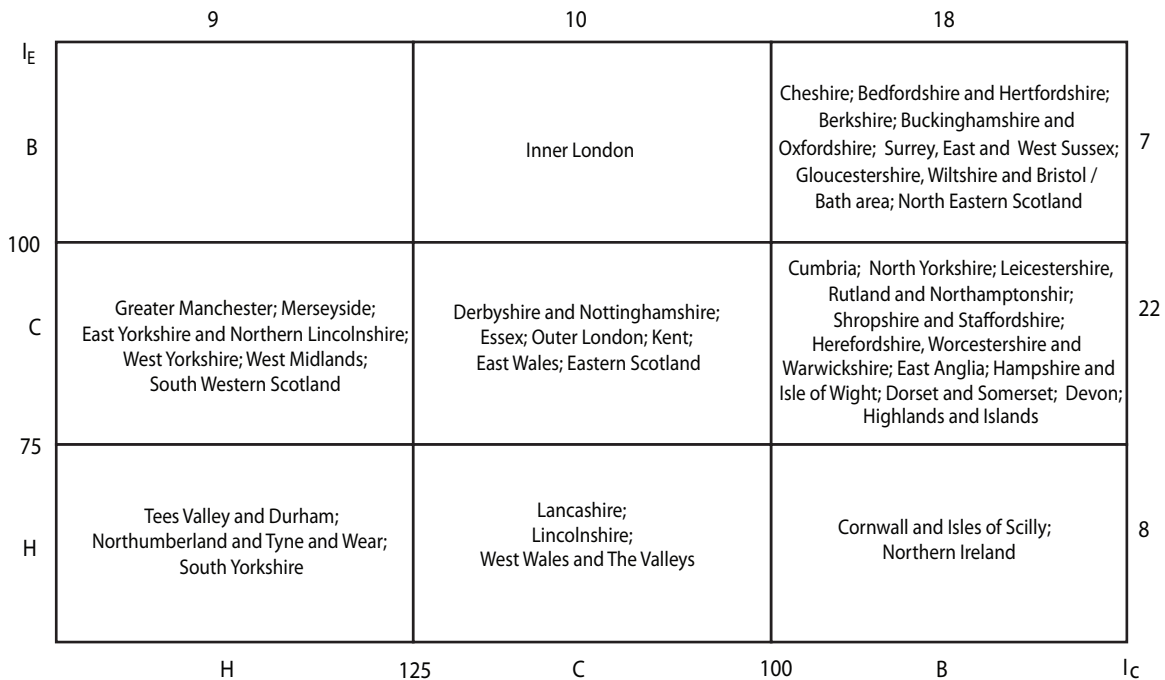

Рис. 8. Розподіл регіонів Великобританії в 2012 р. за проблемністю їх соціально-економічного розвитку в масштабах країни

Ідентифікацію проблемності соціально-економічного розвитку регіонів Франції в 2012 р. до середнього по ЄС наведено на рис. 9.

Як видно з рис. 9, найбільша кількість – 9 регіонів з 26 (34,6 %) є соціально і економічно безпроблемними; по 5 регіонів (19,2 %) 2 групи – соціально безпроблемні, але середньої економічної проблемності; високої соціальної і середньої економічної проблемності; по 3 регіони (11,5 %) 2 групи – середньої соціальної проблемності, але економічно безпроблемні та середньої соціальної і економічної проблемності; 1 регіон (3,8 %) – високої соціальної та економічної проблемності.

Розподіл регіонів Франції в 2012 р. за оцінюваними показниками до середнього значення по країні має такий вигляд (рис. 10).

Як видно з рис. 10, найбільша кількість – 13 регіонів з 26 (50 %) є соціально безпроблемними, але середньої економічної проблемності; 5 регіонів (19,2 %) – середньої соціальної та економічної проблемності; 4 регіони (15,4 %) – високої соціальної та економічної проблемності; 3 регіони (11,5 %) – високої соціальної і середньої економічної проблемності; 1 регіон (3,8 %) – соціально і економічно безпроблемний.

Польща поділяється на 16 регіонів рівня NUTS-2.

Ідентифікацію проблемності соціально-економічного розвитку регіонів Польщі в 2012 р. до середнього по ЄС наведено на рис. 11.

Як видно з рис. 11, найбільша кількість – 9 регіонів з 16 (56,3 %) є соціально безпроблемними, але високої економічної проблемності; 6 регіонів (37,5 %) – серед-

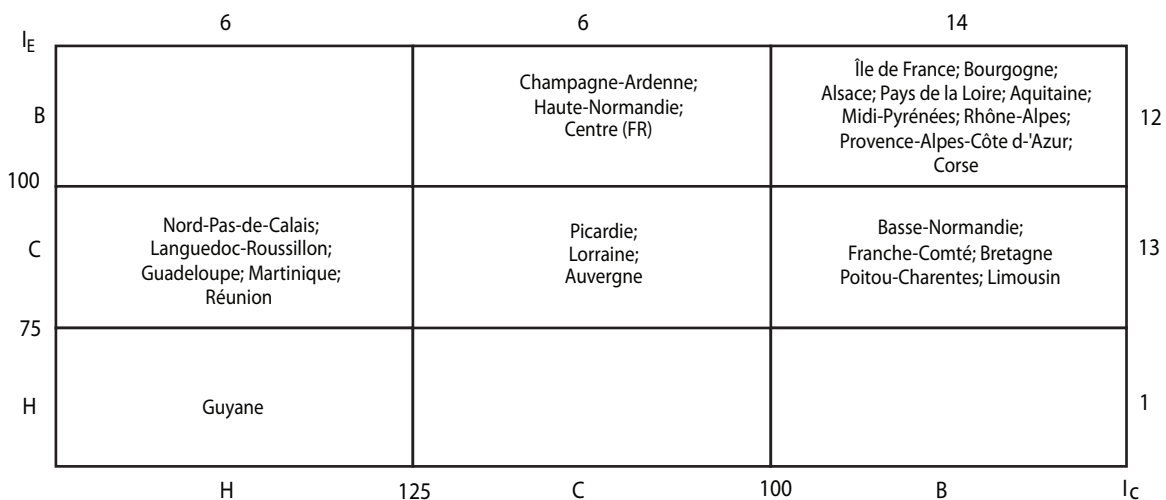

Рис. 9. Розподіл регіонів Франції в 2012 р. за проблемністю їх соціально-економічного розвитку в масштабах ЄС

		7	5	14	
I _E					
B				Île de France	1
100					
C		Nord-Pas-de-Calais; Lorraine; Languedoc-Roussillon	Champagne-Ardenne; Haute-Normandie; Centre (FR); Auvergne	Basse-Normandie; Bourgogne; Alsace; Franche-Comté; Pays de la Loire; Bretagne; Poitou-Charentes; Aquitaine; Midi- Pyrénées; Limousin; Rhône-Alpes; Provence-Alpes-Côte d'Azur; Corse	21
75					
H		Guadeloupe; Martinique; Guyane; Réunion			4
	H	125	C	100	B
					I _C

Рис. 10. Розподіл регіонів Франції в 2012 р. за проблемністю їх соціально-економічного розвитку в масштабах країни

		1	6	9	
I _E					
B					0
100					
C					0
75					
H		Podkarpackie	Łódzkie; Malopolskie; Swietokrzyskie; Dolnoslaskie; Kujawsko-Pomorskie; Warminsko-Mazurskie	Mazowieckie; Slaskie; Lubelskie; Podlaskie; Wielkopolskie; Zachodniopomorskie; Lubuskie; Opolskie; Pomorskie	16
	H	125	C	100	B
					I _C

Рис. 11. Розподіл регіонів Польщі в 2012 р. за проблемністю їх соціально-економічного розвитку в масштабах ЄС

ньої соціальної та високої економічної проблемності; 1 регіон (6,2 %) – високої соціальної та економічної проблемності.

Розподіл регіонів Польщі у 2012 р. за оцінюваними показниками до середнього значення по країні має такий вигляд (рис. 12).

		4	3	9	
I _E					
B			Dolnoslaskie	Mazowieckie; Slaskie; Wielkopolskie	4
100					
C		Swietokrzyskie; Kujawsko-Pomorskie	Łódzkie; Malopolskie	Zachodniopomorskie; Lubuskie; Opolskie; Pomorskie	8
75					
H		Podkarpackie; Warminsko-Mazurskie		Lubelskie; Podlaskie	4
	H	125	C	100	B
					I _C

Рис. 12. Розподіл регіонів Польщі в 2012 р. за проблемністю їх соціально-економічного розвитку в масштабах країни

Як видно з рис. 12, найбільша кількість – 4 регіони з 16 (25,0 %) є соціально безпроблемними, але середньої економічної проблемності; 3 регіони (18,8 %) – соціально і економічно безпроблемні; по 2 регіони (12,5 %) 4 групи – середньої соціальної і економічної проблемності; соціально безпроблемні, але високої економічної проблемності; високої соціальної проблемності і середньої економічної

проблемності; високої соціальної і економічної проблемності; 1 регіон (6,3 %) – середньої соціальної проблемності, але економічно безпроблемний.

Італія поділяється на 21 регіон рівня NUTS-2.

Ідентифікацію проблемності соціально-економічного розвитку регіонів Італії в 2012 р. до середнього по ЄС наведено на рис. 13.

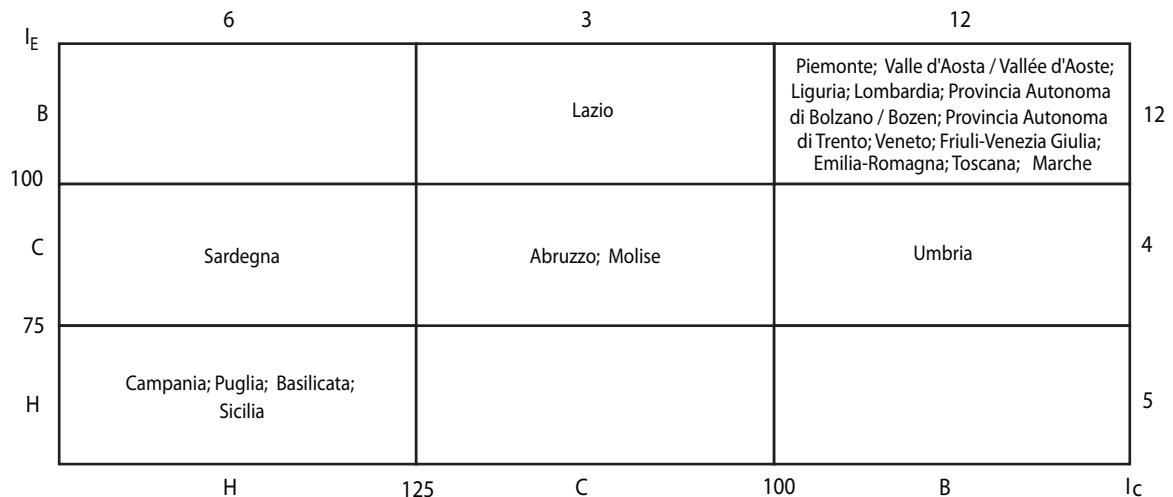

Рис. 13. Розподіл регіонів Італії в 2012 р. за проблемністю їх соціально-економічного розвитку в масштабах ЄС

Як видно з рис. 13, найбільша кількість – 11 регіонів з 21 (52,4 %) є соціально і економічно безпроблемні; 5 регіонів (23,8 %) – високої соціальної та економічної проблемності; 2 регіони (9,5 %) – середньої соціальної та економічної проблемності; по 1 регіону (4,8 %) 3 групи – соціально безпроблемні, але середньої економічної проблем-

ності; середньої соціальної проблемності, але економічно безпроблемні; високої соціальної і середньої економічної проблемності.

Розподіл регіонів Італії у 2012 р. за оцінюваними показниками до середнього значення по країні має такий вигляд (рис. 14).

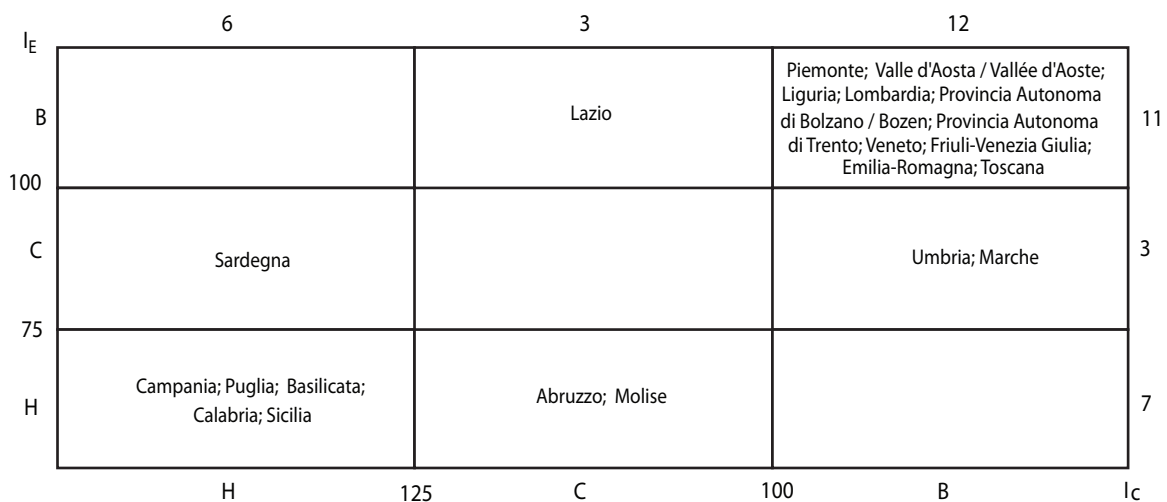

Рис. 14. Розподіл регіонів Італії в 2012 р. за проблемністю їх соціально-економічного розвитку в масштабах країни

Як видно з рис. 14, найбільша кількість – 10 регіонів з 21 (47,6 %) є соціально і економічно безпроблемними; 5 регіонів (23,8 %) – високої соціальної і економічної проблемності; по 2 регіони (9,5 %) 2 групи – соціальної безпроблемності, але середньої економічної проблемності; середньої соціальної та високої економічної проблемності; 1 регіон (4,8 %) – високої соціальної та економічної проблемності.

Висновки. У табл. 1 здійснено узагальнення наведених вище досліджень.

Як видно з табл. 1 в масштабі ЄС найвищого рівня ВВП на одну особу досягли країни-члени ЄС (Німеччина, Великобританія, Франція), які мають більшу питому вагу менш проблемних за соціально-економічним розвитком

регіонів. Відповідно країни-члени ЄС (Іспанія і Польща) з більш проблемними за соціально-економічним розвитком регіонами мали і менший в цілому по країні ВВП на одну особу.

Якщо використати теорію «центр-периферія» і згрупувати регіони країн-членів ЄС за рівнями, як це представлено у табл. 2, то картина буде мати наступний вигляд.

Більшого рівня ВВП на одну особу в масштабі ЄС досягають країни-члени ЄС (Німеччина, Великобританія, Франція і Італія), які мають більш економічно розвинутий центр з відповідним ядром (або кількістю регіонів). У той же час країни-члени ЄС (Іспанія, Польща), в яких відсутні регіони з розвинутою економікою і в цілому мали і більш низький показник ВВП на одну особу.

Таблиця 1

Розподіл регіонів окремих країн-членів ЄС за оцінкою проблемності їх соціально-економічного розвитку в 2012 р.

Країна	ВІ _С – ВІ _Е (1)	ВІ _С – ВІ _Е (2)	СІ _С – ВІ _Е (3)	СІ _С – СІ _Е (4)	ВІ _С – НІ _Е (5)	НІ _С – ВІ _Е (6)	СІ _С – НІ _Е (7)	НІ _С – СІ _Е (8)	НІ _С – НІ _Е (9)	DS
<i>В масштабах ЄС</i>										
Німеччина	76,3 (29)	18,5 (7)	2,6 (1)	2,6 (1)	–	–	–	–	–	38
Іспанія	–	–	–	–	–	31,6 (6)	–	52,6 (10)	15,8 (3)	19
Франція	34,6 (9)	19,2 (5)	11,6 (3)	11,6 (3)	–	–	–	19,2 (5)	3,8 (1)	26
Італія	52,3 (11)	4,8 (1)	4,8 (1)	9,5 (2)	–	–	–	4,8 (1)	23,8 (5)	21
Польща	–	–	–	–	56,2 (9)	–	37,5 (6)	–	6,3 (1)	16
Великобританія	27,0 (10)	59,5 (22)	–	8,1 (3)	5,4 (2)	–	–	–	–	37
Разом	37,6 (59)	22,3 (35)	3,2 (5)	5,7 (9)	7,0 (11)	3,8 (6)	3,8 (6)	10,2 (16)	6,4 (10)	157
<i>В масштабах країни</i>										
Німеччина	31,6 (12)	31,6 (12)	7,8 (3)	5,3 (2)	2,6 (1)	–	–	7,9 (3)	13,2 (5)	38
Іспанія	36,7 (7)	21,1 (4)	–	21,1 (4)	–	–	–	15,8 (3)	5,3 (1)	19
Франція	3,8 (1)	50,0 (13)	–	19,2 (5)	–	–	–	11,5 (3)	15,4 (4)	26
Італія	47,6 (10)	9,5 (2)	4,8 (1)	–	–	–	9,5 (2)	4,8 (1)	23,8 (5)	21
Польща	18,7 (3)	25,0 (4)	6,3 (1)	12,5 (2)	12,5 (2)	–	–	12,5 (2)	12,5 (2)	16
Великобританія	16,2 (6)	27,1 (10)	2,7 (1)	16,2 (6)	5,4 (2)	–	8,1 (3)	16,2 (6)	8,1 (3)	37
Разом	24,8 (39)	28,7 (45)	3,8 (6)	12,1 (19)	3,2 (5)	–	3,2 (5)	11,5 (18)	12,7 (20)	127
Довідково: Україна	4,0 (1)	4,0 (1)	–	16,0 (4)	8,0 (2)	–	12,0 (3)	4,0 (1)	52,0 (1)	25

Таблиця 2

Розподіл регіонів окремих країн-членів ЄС за рівнями ієрархії соціально-економічного розвитку в 2012 р.

Країна	Центр	В тому числі ядро	Полупериферія	Периферія	В тому числі проблемні			Усього	ВВП, % до середнього в ЄС
					С	Е	С – Е		
<i>В масштабах ЄС</i>									
Німеччина	97,4 (37)	76,3 (29)	2,6 (1)	–	–	–	–	38	127
Іспанія	–	–	31,6 (6)	68,4	–	52,6 (10)	15,8 (3)	19	88
Франція	65,4 (17)	39,6 (9)	11,6 (3)	23,0	–	19,2 (5)	3,8 (1)	26	121
Італія	61,9 (13)	52,3 (11)	9,5 (2)	28,6	–	4,8 (1)	23,8 (5)	21	105
Польща	–	–	56,2 (9)	43,8	37,5 (6)	–	6,3 (1)	16	38
Великобританія	86,5 (32)	27,0 (10)	13,5 (5)	–	–	–	–	37	113
Разом	63,1 (99)	37,6 (59)	16,5 (26)	20,4	3,8 (6)	10,2 (16)	6,4 (10)	157	–
<i>В масштабах країни</i>									
Німеччина	71,0 (27)	31,6 (12)	7,9 (3)	21,8	–	7,9 (3)	13,2 (5)	38	127
Іспанія	57,8 (11)	36,7 (7)	21,1 (4)	21,1	–	15,8 (3)	5,3 (1)	19	88
Франція	53,8 (14)	3,8 (1)	19,2 (5)	27,0	–	11,6 (3)	15,4 (4)	26	121
Італія	61,9 (13)	47,6 (10)	–	38,1	9,5 (2)	4,8 (1)	23,8 (5)	21	105
Польща	50,0 (8)	18,7 (3)	25,0 (4)	25,0	–	12,5 (2)	12,5 (2)	16	38
Великобританія	46,0 (17)	16,2 (6)	21,6 (8)	32,4	8,1 (3)	16,2 (6)	8,1 (3)	37	113
Разом	57,3 (90)	24,8 (39)	15,3 (24)	27,4	3,2 (5)	11,5 (18)	12,7 (20)	157	–
Довідково: Україна	8,0 (2)	4,0 (1)	24,0 (6)	68,0 (17)	12,0 (3)	4,0 (1)	52,0 (13)	25	12

ЛІТЕРАТУРА

1. Кизим Н. А. Неравномерность регионального развития в Украине: теоретические основы, инструментарий диагностики, тенденции : монография / Н. А. Кизим, Е. В. Раевнева, А. Ю. Бобкова. – Харьков : ИД «ИНЖЭК», 2011. – 224 с.
2. Гейман О. А. Нелинейность экономики и неравномерность развития регионов : монография / О. А. Гейман. – Харьков : ФЛП Либуркина Л. М. ; ИД «ИНЖЭК», 2009. – 428 с.
3. Неравносность и цикличность динамики социально-экономического развития регионов: оценка, анализ и прогнозирование : монография / [под ред. Т. С. Клебановой, Н. А. Кизима]. – Харьков : ФЛП Александра К. М. ; ИД «ИНЖЭК», 2012. – 512 с.
4. Барановський М. О. Депресивність регіонів України / М. О. Барановський // Теорія та практика досліджень : зб. наук. пр. – Ніжин, 2006. – Вип. 1. – С. 74–81.
5. Шевчук Я. В. Депресивні територіальні суспільні системи: критерії визначення та напрями санації : монографія / Я. В. Шевчук. – Львів : Ін-т регіон. досліджень НАН України, 2008. – 133 с.
6. Толчинская М. Н. Типизация отсталых регионов России и пути преодоления депрессии [Электронный ресурс] / М. Н. Толчинская. – Режим доступа : <http://www.rppe.ru/wp-content/uploads/2010/02/tolchinskaja-mn.pdf>
7. Климов А. А. Пространственное развитие и проблемные территории: социально-экономические аспекты / А. А. Климов. – М. : КомКнига, 2006. – 288 с.
8. Гейман О. А. Нелинейный характер развития экономики Украины / О. А. Гейман, В. Е. Хаустова // Ліберманівські читання: економічна спадщина та сучасні проблеми : монографія. – [Електронний ресурс] : ФЛП Либуркина Л. М. ; ВД «ИНЖЭК», 2009. – С. 94–107.
9. Кизим М. О. Аналіз теоретичних передумов нерівномірності розвитку регіональних утворень у рамках концепції конвергенції / М. О. Кизим, О. А. Гейман // Моделювання регіональної економіки : зб. наук. пр. – Івано-Франківськ : Плай, 2008. – № 2 (12). – С. 12–23.
10. Вдовічен А. А. Диспропорційність розвитку регіонів: європейський досвід та його застосування в Україні / А. А. Вдовічен, А. В. Кругляк // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 1 (163). – С. 220–231.
11. Орлик И. И. Дифференциация Центрально-Восточной Европы и отношения с Россией / И. И. Орлик. – М. : Ин-т экономики РАН, 2015. – 50 с.
12. Eurostat Regional Yearbook 2013. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013.

REFERENCES

- Baranovskyi, M. O. "Depresyvnist rehioniv Ukrainy" [Depression regions of Ukraine]. *Teoriia ta praktyka doslidzhen*, no. 1 (2006): 74-81.
- Eurostat Regional Yearbook 2013 Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013.
- Geyman, O. A. *Nelineynost ekonomiki i neravnomernost razvitiya regionov* [The non-linearity of the economy and the uneven development of regions]. Kharkiv: FLP Liburkina L. M., ID «INZhEK», 2009.
- Heyman, O. A., and Khaustova, V. E. "Nelineynyy kharakter razvitiya ekonomiki Ukrainy" [The non-linear nature of the development of the Ukrainian economy]. In *Libermanivski chytannia: ekonomichna spadshchyna ta suchasni problemy*, 94-107. Kharkiv: FOP Liburkina L. M.; VD «INZhEK», 2009.
- Klimov, A. A. *Prostranstvennoye razvitiye i problemnyye territorii: sotsialno-ekonomicheskiye aspekty* [Spatial development and problem areas: socio-economic aspects]. Moscow: KomKniga, 2006.
- Kizim, N. A., Rayevneva, E. V., and Bobkova, A. Yu. *Neravnomernost regionalnogo razvitiya v Ukraine: teoreticheskiye osnovy, instrumentariy diagnostiki, tendentsii* [Uneven regional development in Ukraine: theoretical bases, diagnostic tools and trends]. Kharkiv: INZhEK, 2011.
- Kyzym, M. O., and Heiman, O. A. "Analiz teoretychnykh peredumov nerivnomirnosti rozvytku rehionalnykh utvoren u ramkakh kontseptsii konverhentsii" [Analysis of theoretical assumptions uneven development of regional entities within the concept of convergence]. *Modeliuvannia rehionalnoi ekonomiky*, no. 2 (12) (2008): 12-23.
- Neravnovesnost i tsiklichnost dinamiki sotsialno-ekonomicheskogo razvitiya regionov: otsenka, analiz i prognozirovaniye* [The non-equilibrium dynamics and the cyclical nature of the socio-economic development of regions: assessment, analysis and forecasting]. Kharkiv: FLP Aleksandrova K. M., ID «INZhEK», 2012.
- Orlik, I. I. *Differentsiatsiya Tsentralno-Vostochnoy Yevropy i ot-nosheniya s Rossiyey* [Differentiation of Central and Eastern Europe and relations with Russia]. Moscow: Institut ekonomiki RAN, 2015.
- Shevchuk, Ya. V. *Depresyvni terytorialni suspilni systemy: kry-terii vyznachennia ta napriamy sanatsii* [Depressive territorial social systems, and the criteria for determining areas of rehabilitation]. Lviv: Instytut rehionalnykh doslidzhen NAN Ukrainy, 2008.
- Tolchinskaya, M. N. "Tipizatsiya otstalykh regionov Rossii i puti preodoleniya depressii" [Typing the backward regions of Russia and ways to overcome depression]. <http://www.rppe.ru/wp-content/uploads/2010/02/tolchinskaja-mn.pdf>
- Vdovichen, A. A., and Kruhlianko, A. V. "Dysproportsiinst rozvytku rehioniv: yevropeyskyi dosvid ta yoho zastosuvannia v Ukraini" [Disparity of regional development: European experience and its application in Ukraine]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 1 (163) (2015): 220-231.